

Sygn. akt IX Ca 541/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Agnieszka Żegarska, SO Dorota Ciejek
Protokolant:	sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2016 r. w Olsztynie

na rozprawie,

sprawy z wniosku M. M. (1),

z udziałem M. M. (2) , W. M. i U. N. (1)

o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,

na skutek apelacji wnioskodawcy oraz uczestników M. M. (2) i W. M. od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 24 lutego 2016 r., sygn. akt X Ns 133/11,

p o s t a n a w i a :

1. sprostować oczywistą omyłkę rachunkową w punkcie XI zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce błędnej kwoty „41.983,37 (czterdzieści jeden tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt trzy 37/100) złote” wpisać prawidłowo „41.961,96 zł (czterdzieści jeden tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt jeden złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy);

2. zmienić zaskarżone postanowienie w punktach V i VII w ten sposób, że:

a) w punkcie V zasądzić od uczestniczki M. M. (2) na rzecz wnioskodawcy M. M. (1) kwotę 11.110,59 zł (jedenaście tysięcy sto dziesięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 listopada 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu połowy zapłaconego podatku od nieruchomości tam wskazanych, oddalając żądanie w tym zakresie w pozostałej części;

b) w punkcie VII zasądzić od uczestniczki M. M. (2) na rzecz uczestnika W. M. kwotę 38.926, 88 zł (trzydzieści osiem tysięcy dziewięćset dwadzieścia sześć złotych osiemdziesiąt osiem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30 listopada 2016r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu połowy zapłaconego podatku od nieruchomości tam wskazanych, oddalając żądanie w tym zakresie w pozostałej części;

3. oddalić apelację wnioskodawcy i uczestnika W. M. w pozostałej części;
4. oddalić apelację uczestniczki M. M. (2) w całości;
5. ustalić, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.

Agnieszka Żegarska Bożena Charukiewicz Dorota Ciejek

Sygn. akt IX Ca 541/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. M. (1) wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego małżonków M. M. (2) i M. M. (1) podnosząc, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 19 maja 2009r. (sygn. akt III RC 153/09) pomiędzy małżonkami została zniesiona wspólność majątkowa małżeńska.

W uzasadnieniu wniosku wskazał na następujące składniki majątku wspólnego:

- nieruchomość, położoną w D., przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta KW Nr (...),
- nieruchomość, położoną w D., przy ul. (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta KW Nr (...).

Ponadto, wniósł o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, z uwzględnieniem, że wnioskodawca przyczynił się do jego powstania w 60%, a uczestniczka w 40%. Zaproponował dokonanie podziału majątku wspólnego poprzez dokonanie sprzedaży wymienionych nieruchomości.

Na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2011r. wnioskodawca sprecyzował, że w skład majątku wspólnego wchodzi roszczenia o wybudowanie budynku przy ul. (...), o wartości 210.000 zł.

Uczestniczka M. M. (2) nie oponowała co do zasady podziałowi majątku wspólnego i potwierdziła, że wymienione przez wnioskodawcę nieruchomości wchodzi w jego skład. Wnosiła o ustalenie równych udziałów małżonków w majątku wspólnym.

Podniosła, że w skład majątku wspólnego małżonków wchodzi ponadto:

- nieruchomość, położona przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...),
- ruchomości.

Uczestniczka wniosła również o uwzględnienie przy podziale majątku nakładów i wydatków poniesionych z majątku wspólnego na nieruchomość, stanowiącą wyłączną własność wnioskodawcy, położoną w D. przy ul. (...) (dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...)).

W toku postępowania wnioskodawca cofnął wniosek o ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym.

Wnioskodawca podniósł także, że w skład majątku wspólnego nie wchodzi obecnie żadna nieruchomość, bowiem swój udział w nieruchomościach położonych w D., przy ul. (...), przekazał dzieciom. W skład majątku wspólnego wchodzi natomiast prawo do wkładu budowlanego w spółdzielni mieszkaniowej, zgodnie określony przez strony na 250.000 zł.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 7 lutego 2012r., na podstawie art. 510 § 2 k.p.c., Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników W. M. i U. N. (1).

Uczestnik W. M. wniósł aby Sąd nie przyznawał nieruchomości, położonej przy ul. (...) uczestniczce M. M. (2), gdyż w takim wypadku jego firma upadnie.

Uczestniczka U. N. (1) poparła stanowisko prezentowane w sprawie przez wnioskodawcę.

W toku postępowania uczestniczka M. M. (2) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika W. M. wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, położonej w D., przy ul. (...), wchodzącej w skład majątku wspólnego. Ponownie podniosła, że darowizna udziału w nieruchomości jest nieważna, a Sąd może dokonać podziału majątku wspólnego tak, jakby zbycie udziału nie nastąpiło.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2012r., na podstawie art. 618 § 2 w zw. z art. 688 i 567 § 3 k.p.c., Sąd Rejonowy w Olsztynie przekazał do łącznego rozpoznania z niniejszą sprawą, sprawę o sygn. akt X C 2170/13.

W sprawie tej wnioskodawca M. M. (1) jako powód dochodził od uczestniczki M. M. (2) jako pozwanej kwoty 13.044,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśnił, że na podstawie art. 376 § 1 k.c. żąda połowy spłaconych kwot z tytułu:

- opłat związanych ze wspólnymi nieruchomościami, położonymi w D. przy ul. (...), w okresie od 21 maja 2010r. do 29 czerwca 2011r.,

- podatków zapłaconych do Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w D..

Od wydanego w tej sprawie w postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty z dnia 24 czerwca 2013r., M. M. (2) wniosła sprzeciw, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od M. M. (1) kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 8 listopada 2013r., na podstawie art. 618 § 2 w zw. z art. 688 i 567 § 3 k.p.c., Sąd Rejonowy w Olsztynie przekazał do łącznego rozpoznania z niniejszą sprawą, sprawę o sygn. akt X C 2015/13.

W sprawie tej uczestnik W. M. jako powód dochodził od uczestniczki M. M. (2) jako pozwanej kwoty 12.231,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami wskazanych w pozwie kwot i dat do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśnił, że na podstawie art. 376 § 1 k.c. żąda połowy spłaconych kwot z tytułu podatku od nieruchomości za 2012r. i za pierwszy kwartał 2013r. (od nieruchomości położonych przy ul. (...) i przy ul. (...) w D.).

Od wydanego w tej sprawie w postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty z dnia 17 czerwca 2013r., M. M. (2) wniosła sprzeciw, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od M. M. (1) kosztów procesu. W treści sprzeciwu podniosła m.in. zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonych przez W. M. z wzajemnym roszczeniem M. M. (2) o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości, położonej przy ul. (...) w D..

Postanowieniem z dnia 15 lipca 2014r., na podstawie art. 618 § 2 w zw. z art. 688 i 567 § 3 k.p.c., Sąd Okręgowy w Olsztynie przekazał do łącznego rozpoznania z niniejszą sprawą, sprawę o sygn. akt I C 200/14.

W sprawie tej uczestniczka M. M. (2) jako powódka dochodziła od wnioskodawcy M. M. (1) jako pozwanego kwoty 130.293,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 26 grudnia 2010r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu podała, że w wyniku postępowania prowadzonego z powództwa M. M. (2) przeciwko (...) Spółce Jawnej z siedzibą w D. o wypłatę zysku za lata 2007 – 2009, wyrokiem z 15 czerwca 2012r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku zasądził na rzecz powódki kwotę 130.293,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2010r.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie tego powództwa, podnosząc zarzut przedawnienia. Zaprzeczył, aby pobierał jakąkolwiek część zysków na potrzeby osobiste (w szczególności – wyjazdy krajowe i zagraniczne z przyjaciółkami),

zaś zyski za te lata zostały w całości spożytkowane na potrzeby rodziny, spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą M. M. (2) oraz na jej wydatki.

Wnioskodawca i uczestnik W. M. wnosili o uwzględnienie we wzajemnych rozliczeniach stron kwoty 84 300 zł, wypłaconej przez uczestniczkę M. M. (2) z majątku spółki (...) w okresie od 4 października 2010r. do 5 stycznia 2011r., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2013r.

Postanowieniem z 24 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie I. ustalił, że w skład majątku wspólnego małżonków M. M. (2) i M. M. (1) wchodzi:

1. ruchomości o łącznej wartości 36.910 zł szczegółowo wymienione w pkt I.1.a-qqqq postanowienia;
 2. wierzytelność w stosunku do U. N. (1) z tytułu 1/2 nakładów poniesionych z majątku wspólnego małżonków M. M. (2) i M. M. (1) na nieruchomości, położoną w D. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą K\V Nr (...) o wartości 51.736 zł,
- tj. składniki majątkowe o łącznej wartości 88.646 złotych;

II. ustalił, że w skład majątku wspólnego małżonków M. M. (2) i M. M. (1), w chwili ustanowienia rozdzielnosci majątkowej, tj. w dniu 19 maja 2009r., wchodziły ponadto:

1. prawo własności nieruchomości, położonej w D., przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) - o wartości 31.000 złotych - przy czym po dacie ustanowienia rozdzielnosci majątkowej pomiędzy M. M. (2) i M. M. (1) udział wnioskodawcy w tym prawie został przeniesiony w drodze darowizny po połowie na rzecz W. M. i U. N. (1),
2. prawo do żądania od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w D. przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, obejmującej działkę nr (...), wraz z prawem własności znajdującego się na niej budynku, położonej w D. przy ul. (...) - o wartości 118.631,16 zł - przy czym po dacie ustanowienia rozdzielnosci majątkowej pomiędzy M. M. (2) i M. M. (1) udział wnioskodawcy w tym prawie został przeniesiony w drodze darowizny na rzecz W. M., zaś następnie Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w likwidacji w D. przeniosła prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, obejmującej działkę nr (...), wraz z prawem własności znajdującego się na niej budynku, położonej w D. przy ul. (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) - na rzecz M. M. (2) i W. M. w udziałach wynoszących po 1\12 części,
3. prawo własności nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...) - o wartości 72.5385,06 - przy czym po dacie ustanowienia rozdzielnosci majątkowej pomiędzy M. M. (2) i M. M. (1) udział wnioskodawcy w tym prawie został przeniesiony w drodze darowizny po połowie na rzecz W. M. i U. N. (1),

tj. składniki majątkowe o łącznej wartości 885.016,22 złotych;

III. ustalił, że wnioskodawca M. M. (1) i uczestniczka M. M. (2) ponieśli nakłady z majątku wspólnego:

1. na majątek osobisty wnioskodawcy - na nabycie przez wnioskodawcę do tego majątku udziału w spółce cywilnej, przekształconej ostatecznie w (...) spółkę jawną w D. - w wysokości 1.500 złotych,
2. na majątek osobisty uczestniczki - na nabycie przez uczestniczkę do tego majątku udziału w spółce cywilnej, przekształconej ostatecznie w (...) spółkę jawną w D. - w wysokości 1.500 złotych,
3. na majątek osobisty uczestnika, tj. na udział w 1/2 w prawie własności nieruchomości, położonej w D. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...), które to nakłady zwiększyły wartość tego udziału o kwotę 51.736 złotych;

IV. oddalił żądanie wnioskodawcy wobec uczestniczki M. M. (2) o rozliczenie nakładów, poniesionych z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 75 000 złotych;

V. oddalił żądanie wnioskodawcy M. M. (1) w stosunku do uczestniczki M. M. (2) o zwrot połowy zapłaconego podatku od nieruchomości w części dotyczącej nieruchomości, o których mowa w pkt II ppkt 1 i ppkt 3 niniejszego postanowienia,

VI. oddalił żądanie uczestniczki M. M. (2) w stosunku do W. M. o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości, o której mowa w pkt II ppkt 3 niniejszego postanowienia,

VII. oddalił żądania uczestnika W. M. w stosunku do uczestniczki M. M. (2) o wynagrodzenie za sprawowanie zarządu wspólnymi nieruchomościami oraz o zwrot połowy zapłaconego podatku od nieruchomości, w części dotyczącej nieruchomości, o której mowa w pkt II ppkt 3 niniejszego postanowienia.

VIII. uwzględnił co do zasady żądanie częściowego zniesienia współwłasności nieruchomości położonej przy ulicy (...), o której mowa w pkt II ppkt 3 niniejszego postanowienia;

IX. dokonał podziału majątku wspólnego małżonków M. M. (2) i M. M. (1) oraz częściowego zniesienia współwłasności nieruchomości położonej przy ulicy (...), o której mowa w pkt II ppkt 3 postanowienia w ten sposób, że:

1. przyznał uczestniczce M. M. (2) na wyłączną własność nieruchomości, o których mowa w pkt II ppkt 1 i ppkt 2 postanowienia,

2. przyznał wnioskodawcy M. M. (1) na wyłączną własność nieruchomości o których mowa w pkt I ppkt 1 postanowienia,

3. przyznał uczestnikowi W. M. na wyłączną własność udział w $\frac{1}{2}$ w nieruchomości, o której mowa w pkt II ppkt 3 postanowienia, przysługujący dotychczas uczestniczce M. M. (2),

4. przyznał wnioskodawcy M. M. (1) i uczestniczce M. M. (2) wierzycelność w stosunku do U. N. (1), o której mowa w pkt I ppkt 2 postanowienia - po połowie;

X. zasądził od uczestnika W. M. na rzecz uczestniczki M. M. (2) tytułem spłaty kwotę 363.473,65 zł złotych, płatną w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w jej zapłacie;

XI. zasądził od wnioskodawcy M. M. (1) na rzecz uczestniczki M. M. (2) tytułem dopłaty i odszkodowania kwotę 41.983,37 złote, płatną w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w jej zapłacie;

XII. orzekł, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie we własnym zakresie;

XIII. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Olsztynie) tytułem nie uiszczonych wydatków kwoty: od wnioskodawcy – 7.209,75 złotych, od uczestniczki M. M. (2) – 7.209,75, od uczestnika W. M. – 2.707,49 złotych;

XIV. nie obciążył wnioskodawcy i uczestników W. M. i U. N. (1) kosztami sądowymi, od których uiszczenia uczestniczka M. M. (2) została zwolniona postanowieniami Sądu Rejonowego w Olsztynie, Wydziału X Cywilnego z dnia 18 maja 2012r. i z dnia 29 października 2013r. (wydanego w przekazanej do rozpoznania w niniejszym postępowaniu sprawie sygn. akt X C 2015/13) oraz postanowieniem Sądu Okręgowego w Olsztynie, Wydziału I Cywilnego (wydanego w przekazanej do rozpoznania w niniejszym postępowaniu sprawie sygn. akt X C 2015/13);

XV. odstąpił od obciążania wnioskodawcy i uczestników opłatą od pozwu w przekazanej do rozpoznania w niniejszym postępowaniu sprawie sygn. akt X C 2170/13.

Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca M. M. (1) i uczestniczka M. M. (2) zawarli związek małżeński w dniu 2 kwietnia 1988r.

Wyrokiem zaocznym z dnia 19 maja 2009r., wydanym w sprawie sygn. akt III RC 153/09 (utrzymanym w mocy wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2010r., który uprawomocnił się w dniu 21 maja 2010r.) Sąd Rejonowy w Olsztynie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich, ustanowił z dniem 19 maja 2009r. rozdzielną majątkową pomiędzy małżonkami.

Małżeństwo M. M. (2) i M. M. (1) zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 maja 2013r. (sygn. akt VI RC 318/12), przy czym wyrok ten został następnie zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 kwietnia 2014r., m.in. poprzez orzeczenie, że rozwód nastąpił z winy obu stron i obniżenie zasądzonych od M. M. (1) na rzecz M. M. (2) alimentów do kwoty 1200 zł miesięcznie (sygn. akt I ACa 542/13).

Małżonkowie nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. Przed zawarciem małżeństwa z M. M. (2), wnioskodawca pozostawał w związku małżeńskim z H. M.. Ze związku tego wnioskodawca posiada córkę – uczestniczkę postępowania U. N. (1).

Małżonkowie H. i M. M. (1) byli współwłaścicielami nieruchomości, położonej w D. przy ul. (...) (dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...)), na której trwała budowa domu.

Z chwilą śmierci H. M., należący do niej udział w 1/2 prawa własności tej nieruchomości odziedziczyła w całości na podstawie testamentu córka U. N. (1).

W chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej z M. M. (2), M. M. (1) i U. M. byli współwłaścicielami w częściach ułamkowych nieruchomości położonej przy ul. (...).

Po ustaniu wspólności małżeńskiej M. M. (1) przeniósł należący do niego udział w 1/2 prawa własności nieruchomości w drodze darowizny po połowie na U. M. i W. M..

W latach 1982 - 1983 M. M. (1) zakupił znaczną ilość drewna, zaś w 1984r. – glazurę.

Uczestniczka M. M. (2) zamieszkała w domu przy ul. (...) na około rok przed zawarciem związku małżeńskiego z M. M. (1). Budowa domu nie była jeszcze wówczas zakończona. W czasie trwania małżeństwa wnioskodawca i uczestniczka M. M. (2) zakończyli budowę i wykończenie domu oraz zagospodarowali posesję.

Wartość nakładów dokonanych z majątku wspólnego małżonków zwiększyła wartość nieruchomości, należącej po połowie do wnioskodawcy i U. N. (1), o kwotę 103 472 zł.

Małżonkowie mieli dwoje wspólnych dzieci – bliźnięta A. i W. M.. Ponadto wychowywali wspólnie córkę wnioskodawcy z pierwszego małżeństwa.

W trakcie trwania małżeństwa, do chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej, małżonkowie nabyli także nieruchomości, których rodzaj i wartość została zgodnie wskazana w spisie na k. 123 – 125. Nie było wśród nich telewizora – (...) S., który został zakupiony przez W. M. w dniu 28 listopada 2009r.

W chwili zawarcia związku małżeńskiego źródłem utrzymania rodziny było wynagrodzenie za pracę M. M. (2), zatrudnionej w przedszkolu oraz dochody z działalności gospodarczej M. M. (1).

Przed zawarciem związku małżeńskiego z M. M. (2) wnioskodawca przez okres 5 lat był taksówkarzem. Przed zawarciem związku małżeńskiego z M. M. (2) wnioskodawca rozpoczął działalność gospodarczą, polegającą na wykonywaniu zmechanizowanych prac ziemnych. Do wykonywania tych prac używał sprzętu w postaci koparko – ładowarki (...). Już w trakcie trwania małżeństwa wnioskodawca zakończył wykonywanie tej działalności i sprzedał posiadany sprzęt. Następnie podejmował próby działalności gospodarczej innego rodzaju, w szczególności – handlowej. W późniejszym czasie założył zakład przetwórstwa papieru.

W bliżej nie ustalonym okresie, wnioskodawca zaczął inwestować zarobione pieniądze na giełdzie. Inwestycje te przyniosły znaczną stratę.

W 1990r. w piwnicy domu na ul. (...), projektowanej początkowo jako mieszkanie pod wynajem, został urządzony sklep.

Od 1993r. prowadzeniem sklepu zajmował się M. M. (1), a po utracie pracy w przedszkolu (1994r.) - M. M. (2).

W dniu 18 września 1995r., M. M. (1) zawarł porozumienie ze Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w D., na podstawie którego zobowiązał się do wykonania we własnym zakresie wskazanych robót przy budowie domu jednorodzinnego na przydzielonej mu działce. Spółdzielnia przekazała M. M. (1) działkę nr (...) (tj. część nieruchomości, pozostającą w wieczystym użytkowaniu Spółdzielni, dla której prowadzona była księga wieczysta KW Nr (...)) wraz z rozpoczętą budową. W dniu 19 września 1995r. M. M. (1) zobowiązał się zwrócić koszty budowy, poniesione dotychczas przez poprzednika.

Na działce małżonkowie wzniesli jedną kondygnację z przeznaczeniem na działalność usługową. Budynek ten był wykorzystywany jako sklep, który prowadziła również M. M. (2).

W uchwale z 20 listopada 2012r. likwidator spółdzielni potwierdził, że M. M. (1) i M. M. (2) przysługuje prawo do przeniesienia własności domu jednorodzinnego oraz prawa użytkowania wieczystego działki.

Wartość prawa do przeniesienia użytkowania wieczystego przydzielonej działki oraz własności znajdującego się na niej budynku wg stanu na 19 maja 2009 r. wynosi 118 631,16 zł.

W dniu 5 sierpnia 2003r., małżonkowie nabyli do majątku wspólnego niezabudowaną nieruchomość, obejmującą działkę nr (...), położoną przy ul. (...) w D., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie, VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...).

Wartość tej nieruchomości wg stanu z chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej wynosi 31 000 zł.

W dniu 13 lipca 1993r. M. M. (1) i A. M. utworzyli spółkę cywilną, której przedmiotem działalności miał być handel detaliczny artykułami spożywczymi i detalicznymi. Wkładem A. M. miał być towar znajdujący się w sklepie przy ul. (...) oraz robocizna, zaś wkładem M. M. (1) – lokal przeznaczony na sklep, samochód i robocizna. Podział zysku miał następować w proporcji: 20% - dla A. M., 80% - dla M. M. (1).

Aneksem z 2 stycznia 1995r. przewidziano, że do spółki dochodzi trzeci wspólnik – M. M. (2). Tego samego dnia sporządzony został kolejny aneks, przewidujący odejście ze spółki (...) i podział zysku pomiędzy pozostałych wspólników po połowie.

Aneksem z 31 marca 2001r., ustalono nowe zasady podziału zysku: 70% dla M. M. (1) i 30% dla M. M. (2). Przedmiot działalności spółki został rozszerzony o przetwórstwo i druk papieru.

W dniu 30 września 2001r. wspólnikiem spółki została U. M., zaś w dniu 10 grudnia 2001r. wspólnicy podjęli uchwałę o przekształceniu spółki cywilnej w spółkę jawną w trybie art. 26 par. 4 k.s.h.

Wkład pieniężny każdego ze wspólników został określony na kwotę 1000 zł, zaś udział w zyskach i stratach: 40% - dla M. M. (1), 25 % - dla M. M. (2) i 35% - dla U. M..

W dniu 14 kwietnia 2004r. U. M. zbyła posiadany wkład po połowie pozostałym wspólnikom.

W chwili ustania wspólności majątkowej jej wspólnikami pozostawali wyłącznie wnioskodawca i M. M. (2) (każde z nich z wkładem po 1500 zł), zaś udział w zyskach i stratach został określony na: 60% - dla M. M. (1) i 40% - dla M. M. (2). Spółka działała wówczas pod nazwą (...) – (...) spółka jawna.

Dla celów prowadzonej działalności, małżonkowie nabyli nieruchomości, położoną przy ul. (...) (prawo wieczystego użytkowania gruntu wraz z prawem własności znajdującego się na nim pawilonu handlowego) ze środków pochodzących z majątku wspólnego. Spółka jawna (...) - M. faktycznie prowadziła działalność do listopada 2010r.

Wartość nieruchomości, położonej przy ul. (...) w D. wg stanu z chwili ustania wspólności majątkowej małżeńskiej została w toku niniejszego postępowania wyliczona przez biegłego na kwotę 742 300 zł.

Na udziale M. M. (2) jest ustanowiona hipoteka przymusowa w wysokości 7569,60 zł na rzecz ZUS w W., zabezpieczająca wierzytelności, których wartość w chwili zamknięcia rozprawy wynosiła 6914,04 zł (5710,04 zł + odsetki w wysokości 1204 zł).

Jak ustalił Sąd Rejonowy w latach 2007 – 2009, wyłącznie wnioskodawca wypłacał z rachunku spółki zaliczki na poczet zysku, przeznaczając je m.in. na potrzeby spółki i rodziny (w szczególności – opłacanie należności za media i opłacanie czesnego za studia dzieci)

Z czasem stosunki pomiędzy małżonkami ulegały stopniowemu pogorszeniu. W 2007 roku został zamknięty sklep, znajdujący się w budynku przy ul. (...), a w 2008 - sklep przy ul. (...).

Działalność sklepów zakończyła się zadłużeniem w wysokości ok. 60 000 zł. Po części zadłużenie to zostało spłacone z polisy uczestniczki M. M. (2). Wnioskodawca dokonał częściowej spłaty zadłużenia.

Od 1 września 2008r. powódka rozpoczęła pracę w przedszkolu, za wynagrodzeniem 1154 zł.

W latach 2007 – 2009 stosunki między małżonkami były już bardzo napięte. Dochodziło pomiędzy nimi do awantur, podczas których zdarzało się, że wnioskodawca szarpał M. M. (2) oraz groził jej.

W styczniu 2009r. wnioskodawca wniósł przeciwko M. M. (2) do tut. Sądu pozew o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej.

W dniu 10 lipca 2009r. M. M. (2) odwołała pełnomocnictwa udzielone współnikowi M. M. (1) w zakresie reprezentacji spółki (...) oraz podpisywania dokumentów związanych z działalnością firmy, w tym – pełnomocnictwo udzielone w dniu 5 października 2001r.

Z dalszych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że w październiku 2010r. M. M. (2) pobrała z rachunku spółki kwotę około 70 000 zł. Następnie, w asyście firmy ochroniarskiej weszła na teren spółki. Produkcja spółki została wstrzymana na okres około tygodnia. M. M. (1) nie został wpuszczony na teren firmy.

Zysk (...) – (...) spółki jawnej w D. w latach 2007 – 2009 wyniósł 1 032 466 zł, z czego uiszczone zostały:

- podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 197 240 zł,
- należności kredytowe spółki w wysokości 364 278 zł,
- wydatki na zaspokojenie potrzeb rodziny i związane z majątkiem wspólnym w wysokości 75 457,27 zł (68 217,37 zł + 7239,90 zł),
- spłata zadłużenia uczestniczki w związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą w wysokości 27 903 zł.

W 2009r. wnioskodawca przekazywał na konto żony kwotę 1500 zł z przeznaczeniem na żywność i środki czystości. Zysk ten został wypłacony w pozostałej części przez wnioskodawcę i przeznaczony na nie ustalone bliżej cele.

M. M. (2) wzywała spółkę do zapłaty na jej rzecz zysku za lata 2007 – 2009. W odpowiedzi na to wezwanie spółka poinformowała, że zysk ten został wypłacony w całości.

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2012r. Sąd Okręgowy w Olsztynie, V Wydział Gospodarczy oddalił powództwo M. M. (2) przeciwko (...) – (...) Spółce Jawnej w D. o zapłatę kwoty 344 590 zł wraz z odsetkami ustawowymi, tytułem nie wypłaconego zysku za lata 2007 – 2009.

Na skutek apelacji powódki, wyrokiem z 15 czerwca 2012r. (sygn. akt I ACa 221/12), Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że zasądził od M. M. (1) na rzecz M. M. (2) kwotę 130 293,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% od dnia 26 grudnia 2010r.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 24 stycznia 2012r., wydanym w sprawie sygn. akt V GCo 53/12, Sąd Okręgowy w Olsztynie nadał wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 15 czerwca 2012r. (sygn. akt I ACa 221/12) klauzulę wykonalności co do pkt I ppkt 1 przeciwko M. M. (1) jako współnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki.

Wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2014r. (wydanym w sprawie sygn. akt I ACa 902/13), Sąd Apelacyjny w Białymstoku pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 15 czerwca 2012r. (sygn. akt I ACa 221/12), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko pozwanemu M. M. (1).

Pismem z 25 lipca 2012r. M. M. (2) wezwała M. M. (1) do zapłaty kwoty 130 293,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2010r.

Od listopada 2010r. uczestniczka M. M. (2) nie zamieszkuje w domu przy ul. (...).

M. M. (1) założył (...) Sp. z o.o., której przedmiot działalności był zbliżony do działalności (...) Sp. Jawnej. Spółka została wpisana do KRS w 2010r. M. M. (1) ma w niej 100% udziałów.

Poczynając od końca października 2010r., bez wiedzy M. M. (2), M. M. (1) sprzedał należące do spółki jawnej (...) maszyny, sprzęt magazynowy, materiały, samochody - utworzonej przez siebie (...) Sp. z o.o. w D.. Cena sprzedaży została ustalona w oparciu o wycenę rzeczoznawcy. Z uzyskanej ceny, M. M. (1) spłacił zobowiązania (...) Spółki Jawnej w D.. W 2010r. w majątku spółki (...) pozostawały jeszcze meble biurowe i drobny sprzęt komputerowy.

Spółka (...) zatrudniła również dotychczasowych pracowników spółki (...).

Maszyny spółki (...) są zainstalowane w hali na ul. (...). Na nieruchomości tej prowadzi działalność gospodarczą również W. M. (pod nazwą (...)). Spółka (...) współpracują ze sobą.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 26 kwietnia 2011r. (sygn. akt V GC 9/11) spółka (...) została rozwiązana i wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

Wnioskodawca jest zatrudniony w firmie syna i zarabia miesięcznie 1700 zł brutto. Jego wynagrodzenie za pracę zostało zajęte przez Komornika, który prowadzi egzekucję alimentów, zasądzonych na rzecz M. M. (2). Wnioskodawca nie uzyskuje obecnie dochodów jako współnik (...) Sp. z o.o. w D., bowiem zyski są przeznaczane w całości na działalność spółki.

Obecnie uczestniczka M. M. (2) zarabia miesięcznie 1800 zł. Mieszka na stacji. Źródłem jej utrzymania są także alimenty zasądzone od wnioskodawcy.

W 2011r. uczestniczka M. M. (2) wniosła do Sądu Rejonowego w Olsztynie pozew o eksmisję (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D. z kompleksu lokali, znajdujących się przy ul. (...) w D., na nieruchomości objętej księgą wieczystą KW Nr (...).

Wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2011r., wydanym w sprawie sygn. akt X C 22/11, Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Sąd Rejonowy ustalił także, że po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej wnioskodawca przeniósł w drodze darowizny przysługujące mu udziały w nieruchomościach, wchodzących w skład majątku wspólnego:

- udział w prawie własności nieruchomości, położonej przy ul. (...) w D. – w dniu 29 czerwca 2011r. – po połowie na rzecz W. M. i U. N. (1), którzy ustanowili na rzecz M. M. (1) prawo dożywotniego i nieodpłatnego użytkowania tej nieruchomości,

- udział w prawie własności nieruchomości, położonej przy ul. (...) w D. – w dniu 22 lipca 2011r. – po połowie na rzecz W. M. i U. N. (1),

- udział w prawie do żądania przeniesienia prawa wieczystego użytkowania działki, położonej przy ul. (...) oraz prawa własności znajdującego się na tej działce budynku.

Na mocy umowy z dnia 31 marca 2015r., zawartej w formie aktu notarialnego Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w likwidacji w D. przeniosła prawo użytkowania wieczystego działki nr (...) o powierzchni 426 m.kw., położonej przy ul. (...) oraz prawo własności znajdującego się na niej budynku mieszkalnego, na rzecz M. M. (2) i W. M. w udziałach wynoszących po 1/2 części.

Ponadto, wnioskodawca przekazał w drodze darowizny przysługujący mu (w ramach majątku osobistego) udział w prawie własności nieruchomości, położonej przy ul. (...) – po połowie na rzecz U. N. (1) i W. M..

Decyzjami Burmistrza D., podatek od nieruchomości, położonej w D. przy ul. (...) został ustalony na kwoty:

- za 2012r. – 75 zł

- za 2013r. – 78,40 zł

- za 2014r. – 78,40 zł

- za 2015r. – 81,20 zł

Podatek ten został uiszczony przez W. M..

Ponadto wnioskodawca i uczestnik M. opłacili wydatki związane z nieruchomością, położoną przy ul. (...) w D.:

- M. M. (1) – w wysokości co najmniej 3807,37 zł,

- W. M. – w wysokości 1211,62 zł.

Pismem z 13 listopada 2013r. uczestniczka M. M. (2) wezwała W. M. do zapłaty kwoty 191 880 zł tytułem wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, położonej przy ul. (...).

W ocenie Sądu Rejonowego wnioski o dokonanie podziału majątku wspólnego były zasadne. Sąd ustalił, że w skład majątku wspólnego stron weszły ruchomości, prawo własności nieruchomości przy ul. (...) w D. i przy ul. (...) w D., prawo żądania od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w D. przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej z prawem własności budynku przy ulicy (...) w D. oraz nakłady na majątek uczestniczki U. N. (2). Sąd przyznał nieruchomość przy ul. (...) uczestnikowi W. M., zasądając stosowne spłaty na rzecz uczestniczki M. M. (2), biorąc pod uwagę fakt, że uczestnik prowadzi tam działalność gospodarczą, a jej likwidacja pociągałaby za sobą konieczność zwolnienia 9 osób. Pozostałe nieruchomości Sąd przyznał uczestniczce M. M. (2), zaś wszystkie ruchomości wnioskodawcy. Wierzytelność w stosunku do U. N. (1) z tytułu nakładów na nieruchomość przy ul. (...) w D. w wysokości 51.736 zł Sąd przyznał wnioskodawcy i uczestniczce po połowie.

Sąd Rejonowy przyjął, że udziały w spółce jawnej (...) nie weszły w skład majątku wspólnego małżonków, z uwagi na treść art. 33 pkt. 3 i 10 k.r.o. Natomiast przyjął, że do majątku wspólnego należą wierzytelności z tytułu nakładu,

którym pokryto wkład do spółki cywilnej przekształconej w spółkę jawną. Sąd przyjął, że nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty każdego ze współników był równy. Poza tym kwestia ta straciła na znaczeniu, bowiem spółka jawna utraciła byt prawy.

Sąd Rejonowy przyjął także, że w latach 2007-2009 uczestniczce M. M. (2) nie był wypłacany zysk spółki (...). W ocenie Sądu Rejonowego roszczenie uczestniczki kierowane do wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie w części. Zdaniem Sądu wnioskodawca bez upoważnienia pobrał należny uczestniczce zysk i ze sposobu wydatkowania tego zysku się nie rozliczył. Przyjął, że zysk przypadający na uczestniczkę wyniósł ok. 130 000 zł. Z chwilą jego pobrania zysk ten należał do majątku wspólnego, więc skoro wnioskodawca przeznaczył go na cele nie związane z zaspokojeniem potrzeb rodziny, uczestniczce należy się około połowa jego wysokości, tj. kwota 65 000 zł.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił żądań uczestniczki M. M. (2) zasądzenia od uczestnika W. M. wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości przy ul. (...) w D.. Sąd podkreślił, że z chwilą nabycia udziału w nieruchomości na równi z uczestniczką był uprawniony do korzystania z niej. Sąd dał wiarę uczestnikowi, że nie pozbawił uczestniczki możliwości korzystania z części hali zgodnie z jej przeznaczeniem, ani sam nie korzystał z niej w zakresie istotnie większym niż wynika to z wysokości udziału w nieruchomości.

Jednocześnie Sąd pierwszej instancji przyjął, że skoro uczestniczka nie korzystała z nieruchomości to brak jest podstaw do obciążenia jej kosztami zarządzania nieruchomością oraz podatku płaconego od nieruchomości. Sąd uwzględnił żądania rozliczenia poniesionych wydatków przez W. M. na nieruchomości przy ul. (...) łącznie do wysokości 762,31 zł oraz przez wnioskodawcę na nieruchomość przy ul. (...) do wysokości 1.903,68 zł.

Sąd nie uwzględnił żądania wnioskodawcy rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, poczynionych z ceny sprzedaży przedmiotów nabytych przed zawarciem związku małżeńskiego. Brak jest w ocenie Sądu Rejonowego podstaw do przyjęcia, aby ewentualny nakład zwiększył wartość majątku wspólnego stron.

Tytułem spłaty Sąd zasądził od uczestnika W. M. na rzecz uczestniczki M. M. (2) kwotę 363.473,65 zł, po pomniejszeniu o kwotę połowy zapłaconego przez niego podatku, oraz wartość zadłużenia hipotecznego.

Sąd zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki M. M. (2) tytułem spłaty oraz odszkodowania kwotę 41.983,37 zł (popelniając przy tym oczywisty błąd rachunkowy, gdyż prawidłową sumą była kwota 41.961,96 zł).

Sąd Rejonowy odroczył spełnienia świadczenia przez wnioskodawcę na okres 4 miesiące, zaś przez uczestnika W. M. na okres 6 miesięcy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

O kosztach sądowych orzekł na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Powyższe postanowienie zaskarżyli w części apelacjami wnioskodawca i uczestnik postępowania W. M. oraz uczestniczka postępowania M. M. (2).

Wnioskodawca i uczestnik postępowania W. M. zaskarżyli postanowienie Sądu Rejonowego co do punktów V, VII – w części dotyczącej oddalonego żądania o zwrot połowy zapłaconego podatku, X i XI. W apelacji zarzucili:

I. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez:

a) nieuwzględnienie w rozliczeniach stron, tj. M. M. (1) i M. M. (2) kwoty 84.300 zł pobranej przez M. M. (2) z majątku spółki (...) w okresie od 4 października 2010r. do 5 stycznia 2011r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2013r., podczas gdy Sąd fakt ten uznał, uczestniczka nie kwestionowała kwoty oraz samego faktu jej wypłaty z (...) spółki jawnej (...), przez co należy uznać iż przyznała podnoszoną okoliczność co do zasady jak i wysokości, zwłaszcza w świetle ustaleń Sądu I instancji, iż wypłaty z rachunku spółki miały miejsce;

b) niezasadne uznanie, że skoro uczestniczka M. M. (2) faktycznie nie korzystała z nieruchomości przy ul. (...) w D., nie należy obciążać jej kosztami opłaconego podatku od nieruchomości, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, iż M. M. (2) nie została pozbawiona możliwości korzystania z niej lecz mogła dobrowolnie wykorzystywać jej część w celach zarobkowych;

c) błędne ustalenie wartości dopłaty i odszkodowania na rzecz M. M. (2) w wysokości 41 983,37 zł zamiast 41 961,96 zł, wskutek oczywistej omyłki rachunkowej przy obliczeniach;

d) błędne ustalenie, iż zysk spółki (...) w latach 2007-2009 został wypłacony przez wnioskodawcę i przeznaczony na nieustalone bliżej cele, podczas gdy analiza dotychczasowego życia stron, dochodów M. M. (2) w tym okresie, ich stylu życia i stopy życiowej pozwala uznać, iż zyski te zostały przeznaczone na zaspokojenie potrzeb rodziny, w tym także tych zbytkowych, zarówno wnioskodawcy, uczestniczki jak i ich dzieci;

e) pominięcie okoliczności, iż uczestniczka M. M. (2) wypowiedziała pełnomocnictwo do prowadzenia spraw związanych z bieżącą działalnością spółki (...) dopiero w dniu 10.07.2009 r., co jednoznacznie wskazuje na fakt, iż w okresie poprzedzającym wypowiedzenie, a co najmniej w latach je poprzedzających korzystała z zysków spółki jawnej (...), nie przejawiając żadnego zainteresowania sytuacją w spółce, z uwagi na zaspokajanie jej wszystkich potrzeb i utrzymanie jej rodziny na bardzo wysokim poziomie;

II. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj.

a) 207 k.c. w zw. z art. 5 k.c. przez jego błędne zastosowanie i uznanie, iż w przedmiotowej sprawie uczestniczka, w okresie objętym żądaniem zwrotu 1/2 podatku od nieruchomości przy ul. (...), faktycznie nie korzystała z nieruchomości a zatem brak jest podstaw do obciążania jej kosztami podatku od tej nieruchomości, zarówno od W. M. jak i od wnioskodawcy, M. M. (1), podczas gdy M. M. (2) jako współwłaściciel faktycznie nie została pozbawiona możliwości korzystania z części pomieszczeń przy ul. (...), nie zgłaszała roszczenia o dopuszczenie do posiadania na zasadach określonych w k.c., nie żądała zawarcia umowy ograniczającej jej odpowiedzialność z tytułu ponoszonych wydatków na przedmiot współwłasności, co wskazuje, iż nie nastąpiło nadużycie jej prawa własności; ponadto M. M. (2) nie partycypowała w kosztach konserwacji, remontów, zabezpieczenia przed zimą, sprzątnania, energii oraz innych kosztów związanych z utrzymaniem nieruchomości w niepogorszonym stanie; natomiast należności publicznoprawne obciążają wszystkich współwłaścicieli stosownie do wielkości ich udziałów i stanowią wydatki konieczne, co skutkowało bezzasadnym oddaleniem żądania o rozliczenie połowy kosztów podatku należnego od nieruchomości oraz kosztów zarządu za żądany okres;

b) 415 k.c. w zw. z art. 322 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie wysokości odszkodowania należnej od M. M. (1) dla M. M. (2) na kwotę 65.000 zł (połowa zasądzonego na rzecz uczestniczkę zysku w wysokości 130.000 zł), przy braku wykazania przez stronę wysokości poniesionej szkody, wskutek czego Sąd I instancji dokonał dowolnej, a nie opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, oceny wysokości dochodzonego roszczenia;

c) 415 k.c. poprzez jego nie zastosowanie i nie zasądzenie odszkodowania należnego od M. M. (2) na rzecz M. M. (1) z tytułu 60% kwoty 84.300 zł pobranej przez wymienioną bez uprawnienia z (...) Spółki jawnej (...) w okresie od 4 października 2010r. do 5 stycznia 2011r. (kwestia bezsporna udowodniona wyciągami bankowymi i zeznaniami stron i świadków);

d) art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż uczestniczka M. M. (2) wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, w szczególności wysokości zgłaszanego odszkodowania z tytułu "zagarnięcia zysku spółki" za lata 2007-2009, podczas gdy w toku sprawy nie został przedstawiony żaden dowód potwierdzający tę wysokość, a Sąd I instancji zastąpił własne ustalenia ustaleniami Sądu Apelacyjnego w Białymstoku;

III. rażąco naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonanie oceny tego materiału w sposób wybiórczy, sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, w szczególności poprzez:

a) odmowę wiarygodności i mocy dowodowej zeznań wnioskodawcy M. M. (1) i uczestnika W. M. w zakresie wydatkowania kwoty pobranej ze spółki jawnej (...) w latach 2007-2009 na potrzeby rodziny, w tym korzystania przez M. M. (2) z karty bankomatowej, mimo iż zeznania te są logiczne, wzajemnie się uzupełniają i nie stoją w sprzeczności z istotną częścią materiału dowodowego;

b) uznanie twierdzeń uczestniczki postępowania M. M. (2) co do wysokości odszkodowania oraz sposobu wydatkowania środków z majątku spółki (...) i braku bezpośredniego dostępu do gotówki za pomocą karty bankomatowej za wiarygodne, podczas gdy zeznania te były często wewnętrznie sprzeczne i nielogiczne i ewidentnie miały wydźwięk odwetowy wobec M. M. (1) i W. M., a treść tych zeznań powinna być oceniana w kontekście zgłaszanych przez M. M. (2) żądań z uwzględnieniem także faktu skazania jej, obecnie nieprawomocnie, za składanie fałszywych zeznań i zawiadomienie o niepopelnionym przestępstwie przywłaszczenia przez M. M. (1) kwoty 50.000 zł na jej szkodę;

c) nadanie zbyt małej wagi sytuacji materialnej stron w latach 2007-2009, rozrzutnego (...), a także faktu, iż w tym okresie pozostawała ona praktycznie na utrzymaniu wnioskodawcy, zważywszy, że za 2007 rok z działalności gospodarczej odnotowała stratę a w 2008r. otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 1154 zł, czerpiąc w tym okresie korzyści z zysków spółki (...), z których oprócz potrzeb rodziny zaspokajała także swoje potrzeby, w tym drogie ubrania, kosmetyki, biżuterię, zagraniczne wyjazdy i ogólnie wystawny tryb życia, co skutkowało bezzasadnym przyjęciem, że M. M. (1) sam wydatkował pieniądze z zysków spółki z pominięciem M. M. (2);

d) przyjęcie, iż w okresie 2007-2009 r. nie został wypłacony bezpośrednio na rzecz uczestniczki M. M. (2) zysk spółki, podczas gdy jak podnoszono już wyżej zysk ten został wypłacony pośrednio w związku z zaspokojeniem potrzeb rodziny i uczestniczki, w tym również bezpośrednio poprzez użycie karty bankomatowej przez samą M. M. (2);

g) pominięcie w ustaleniach odszkodowania od M. M. (1) dla M. M. (2) z tytułu wypłaty zysków za okres 2007-2009, faktu, iż M. M. (2) na przełomie roku 2010 i 2011 wypłaciła tylko i wyłącznie na własne potrzeby kwotę 83.400 zł, czym z pewnością zrekompensowała sobie rzekomą stratę;

h) dowolne, a nie swobodne ustalenie wysokości żądanego odszkodowania tj. kwoty 65 000 zł, przy braku jakiegokolwiek głębszej analizy dotyczącej powstałej szkody po stronie uczestniczki.

2. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wyjaśnienia podstawy prawnej postanowienia w zakresie zaniechania rozliczenia między M. M. (2) i M. M. (1) kwoty 84.300 zł pobranej przez M. M. (2) z (...) Spółki jawnej (...) i pominięcie dowodów, w szczególności wyciągów (...) spółki (...) świadczących o wypłatach przez M. M. (2) kwoty 84.300 zł pobranej w okresie od 4 października 2010r. do 5 stycznia 2011r. oraz zeznań stron i świadków w tym zakresie.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca i uczestnik postępowania W. M. wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od M. M. (2) na rzecz M. M. (1) kwoty 11.499,62 zł wraz z żądanymi odsetkami od dnia 17.05.2013 do dnia zapłaty z tytułu połowy podatku od nieruchomości przy ul. (...) oraz przy ul. (...) w D. za okres od 21 maja 2010r. do 29 czerwca 2011r. i uwzględnienie wskazanej kwoty w rozliczeniach stron, zasądzenia od M. M. (2) na rzecz W. M. kwoty 45.082 zł wraz z ustawowymi odsetkami należnej z tytułu połowy podatku od nieruchomości przy ul. (...) oraz przy ul. (...) w D. za okres od stycznia 2012r. do końca grudnia 2015r. oraz opłaconego po wyroku I instancji 1/2 podatku za I kwartał 2016r. w wysokości 2.104,50 zł z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia apelacji i uwzględnienie wskazanej kwoty w rozliczeniach stron; oddalenie wniosku M. M. (2) o zasądzenie odszkodowania od M. M. (1) z tytułu wypłaty zysków ze spółki jawnej (...) za okres 2007- 2009 i obniżenie spłaty należnej uczestniczce od M. M. (1) o kwotę 65.000 zł i wyeliminowanie wskazanej kwoty w rozliczeniach stron; zasądzenie od M. M. (2) na rzecz M. M. (1) odszkodowania w wysokości 60% kwoty 84.300 zł, tj. 50.580 zł, pobranej przez M. M. (2) z majątku spółki (...) w okresie od 4 października 2010r. do 5 stycznia 2011r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września

2013r. i uwzględnienie wskazanej kwoty w rozliczeniach stron oraz zasądzenie od uczestniczki M. M. (2) na rzecz wnioskodawcy oraz uczestnika postępowania W. M. kosztów postępowania za II instancję według norm przepisanych, ewentualnie wnieśli o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Uczestniczka M. M. (2) zaskarżyła postanowienie Sądu Rejonowego co do punktów VI i XI. W apelacji zarzuciła naruszenie:

I. prawa procesowego:

1) art. 233§1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez:

a) mające wpływ na wynik sprawy, dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodów, co skutkowało sprzecznością istotnych ustaleń sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegające na:

- bezpodstawnym i dowolnym przyjęciu, że uczestniczce nie należy się wynagrodzenie za korzystanie przez W. M. z nieruchomości przy ul. (...) w D., podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika bezspornie, iż korzystał on z ww. nieruchomości, zakres oraz okres korzystania, a także wysokość wynagrodzenia należnego uczestniczce z tego tytułu, bezpodstawnym i dowolnym uznaniu, że brak jest dowodu potwierdzającego fakt, że uczestnik W. M. pozbawił M. M. (2) możliwości korzystania z nieruchomości, a tym samym M. M. (2) nie należy się wynagrodzenie z tego tytułu, podczas gdy z materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie, zwłaszcza z zeznań stron, można wywieść zupełnie odmienny wniosek;

- uznaniu, iż w niniejszej sprawie niemożliwe jest dokładne wyliczenie zysku przypadającego uczestniczce ze spółki (...). J., podczas gdy z przyjętego przez Sąd I instancji za podstawę rozstrzygnięcia wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 czerwca 2012r. (sygn. akt: IACa 221/12) wynika wprost jaki zysk należy się z tego tytułu M. M. (2), a także jakie dokładnie wydatki i koszty oraz w jakiej wysokości były ponoszone z zysku spółki;

- uznaniu, iż zysk przypadający uczestniczce M. M. (2) ze spółki (...). J. należy się jej w 1/2, przy czym Sąd nie uwzględnił w rozliczeniu tym zysku przypadającego w latach 2007-2009 M. M. (1), podczas gdy wysokość zysku oraz fakt jego pobrania przez wnioskodawcę wynikał z wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (sygn. akt: IACa 221/12);

c) brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego mający istotny wpływ na wydanie zaskarżonego orzeczenia, polegający na pominięciu przy ustalaniu stanu faktycznego okoliczności mających istotne znaczenie w sprawie, w szczególności:

- zeznań wnioskodawcy oraz uczestnika W. M. co do sposobu oraz zakresu korzystania przez nich z nieruchomości położonej przy ul. (...),

- zeznań uczestnika W. M. oraz uczestniczki M. M. (2) co do braku możliwości korzystania przez uczestniczkę z w/w nieruchomości,

- dokumentacji znajdującej się w aktach Sądu Okręgowego w Olsztynie (sygn. akt: VGC 10/11), a także ustaleń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku poczynionych w sprawie o sygn. akt: IA Ca 221/12, z których wynika bezspornie zarówno wysokość zysku, jak i wartość kosztów oraz wydatków związanych z utrzymaniem rodziny;

2) art. 322 kodeksu postępowania cywilnego poprzez jego błędne zastosowanie i wyliczenie odszkodowania należnego uczestniczce jedynie w sposób orientacyjny, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika konkretnie jakie dokładnie kwoty winny być zasądzone z tytułu zysku pobranego przez M. M. (1) i niewypłaconego uczestniczce;

II. prawa materialnego:

3) art. 225 w zw. z art. 206 kodeksu cywilnego poprzez ich niezastosowanie i nieprzyznanie uczestniczce M. M. (2) prawa do wynagrodzenia z tytułu korzystania przez uczestnika W. M. z nieruchomości położonej w D. przy ul. (...) stanowiącej jej współwłasność w 1/2, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, zarówno w jakiej części oraz w jakim okresie W. M. korzystał z nieruchomości, a także wysokość wynagrodzenia należnego M. M. (2) z tego tytułu,

4) art. 359§1 w zw. z art. 481§1 kodeksu cywilnego poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie odszkodowania (z tytułu zysku) wraz ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 23 lipca 2014r. do dnia 10 lutego 2016r., podczas gdy odsetki winny być zasądzone zgodnie z dyspozycją wynikającą z w/w przepisów, od dnia wymagalności (zgodnie z wyrokiem) Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 czerwca 2012r., tj. od dnia 26 grudnia 2010r. do dnia zapłaty.

Wskazując na powyższe zarzuty uczestniczka postępowania wniosła o zmianę postanowienia w zaskarżonej części, tj.:

a) pkt. VI poprzez uwzględnienie żądania uczestniczki M. M. (2) w stosunku do W. M. o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości położonej w D. przy ul. (...) i zasądzenie od W. M. na rzecz M. M. (2) kwoty 182.850 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi w następujący sposób: dla kwoty 100.050 zł (za okres lipiec 2011 - listopad 2013) od dnia 25 listopada 2013r. do dnia zapłaty, dla kwoty 82.800 zł (za okres grudzień 2013 - listopada 2015) od dnia 14 października 2015r. do dnia zapłaty;

b) pkt. XI poprzez: zasądzenie od wnioskodawcy M. M. (1) na rzecz uczestniczki M. M. (2) tytułem odszkodowania kwotę 130.293,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 26 grudnia 2010r. do dnia zapłaty, płatną w terminie 4 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, zasądzenie od uczestniczki M. M. (2) na rzecz wnioskodawcy M. M. (1) tytułem dopłaty kwotę 32.396,26 zł. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji oraz zasądzenie solidarnie od wnioskodawcy oraz uczestnika W. M. na rzecz uczestniczki M. M. (2) kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy i uczestnika postępowania W. M. jest w części zasadna. Apelacja uczestniczki M. M. (2) podlegała oddaleniu w całości.

Na etapie postępowania apelacyjnego spór sprowadzał się do oceny prawidłowości rozstrzygnięć Sądu pierwszej instancji dotyczących nakładów na nieruchomości wspólne (podatek od nieruchomości), wynagrodzenia za wyłączne korzystanie z nieruchomości wspólnej przy ul. (...) w D. oraz rozliczeń związanych z działalnością spółki jawnej (...).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów apelacji wniesionej przez uczestniczkę M. M. (2), w ocenie Sądu Okręgowego uczestniczka nie zakwestionowała skutecznie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy, a jej zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego są chybione. Sąd Okręgowy dokonując we własnym zakresie oceny materiału dowodowego nie znalazł przyczyn i podstaw uzasadniających poczynienie ustaleń odmiennych, niż poczynione przez Sąd I instancji w tym zakresie i w konsekwencji uznał je za własne. Zarzuty apelacji sprowadzają się co do zasady do odmiennej, aniżeli dokonał tego Sąd Rejonowy, oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów.

Sąd Okręgowy nie podziela zarzutów uczestniczki dotyczących oddalenia jej żądania wobec uczestnika W. M. o wynagrodzenie na korzystanie z nieruchomości położonej przy ul. (...) w okresie od lipca 2011r. do października 2015r.

W orzecznictwie wskazuje się, że współwłaściciel może domagać się od pozostałych współwłaścicieli, korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 k.c. w sposób wykluczający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy z zachowaniem przesłanek określonych w art. 224 § 2 lub art. 225 k.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., sygn. III CZP 3/08). W uzasadnieniu tej uchwały wskazano, że korzystanie przez jednego ze współwłaścicieli z całej rzeczy wspólnej bez respektowania uprawnienia pozostałych do takiego

samego korzystania z niej powinno uzasadniać nie tylko nakazanie mu dopuszczenie do współposiadania na zasadach określonych w art. 206 k.c., ale i zasądzenie od niego na rzecz pozostałych współwłaścicieli, na podstawie art. 224 § 2 lub art. 224 § 2 w związku z art. 225 k.c., wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wspólnej w zakresie, do którego nie uprawnia art. 206 k.c.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy przeprowadził szczegółowe postępowanie w zakresie ustaleń faktycznych dotyczących możliwości korzystania z nieruchomości przy ul. (...) przez uczestniczkę M. M. (2). Dokonał oceny wiarygodności dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, stosując określone w art. 233 k.p.c. zasady wszechstronności oceny i logicznego rozumowania. Zdaniem Sądu Okręgowego wnioski wyprowadzone przez Sąd Rejonowy przy ocenie dowodów w tym zakresie są logiczne i tworzą całość zgodną z doświadczeniem życiowym.

Należy podkreślić, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2009r., II PK 261/08).

Sąd Okręgowy podziela także stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 29 września 2005r. (II PK 34/05), w którym stwierdził, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne; nie jest tu wystarczająca sama polemika naprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia Sądu Rejonowego, iż uczestniczka postępowania M. M. (2) nie wykazała aby współwłaściciel nieruchomości przy ulicy (...) (uczestnik W. M.) korzystał z tej nieruchomości bez respektowania uprawnień właścicielskich uczestniczki do korzystania z przedmiotowej nieruchomości. Brak jest podstaw dowodowych do przyjęcia za usprawiedliwione twierdzeń uczestniczki M. M. (2), że uczestnik prowadził na tej nieruchomości działalność gospodarczą, której zakres wykluczał korzystanie z nieruchomości przez skarżącą. Uczestniczka nie wykazała, że zgłaszała uczestnikowi W. M. chęć korzystania z nieruchomości w takim samym zakresie jak czynił to uczestnik, że żądała dopuszczenia jej do współposiadania, a uczestnik odmówił jej żądaniu. Logiczne były ustalenia Sądu Rejonowego, iż odmowa wydania kluczy do przedmiotowej nieruchomości była wynikiem braku rozmów i wiążących ustaleń co do wspólnego korzystania z nieruchomości przez współwłaścicieli i obawy uczestnika o mienie przedsiębiorstwa z uwagi na zdarzenie z 2010r., gdy uczestniczka weszła na teren spółki z firmą ochroniarską, wówczas produkcja spółki została wstrzymana, a wnioskodawca nie został wpuszczony na teren nieruchomości.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, iż żądanie uczestniczki zasądzenia od uczestnika W. M. wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości przy ul. (...) w D. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Niezasadne były zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego i procesowego podniesione w obu apelacjach, a które dotyczyły rozliczenia zysku pochodzącego ze spółki (...).

Trafnie przyjął Sąd Rejonowy, że zysk spółki za lata 2007 – 2009 przypadający uczestniczce postępowania M. M. (2) został pobrany przez M. M. (1). Ustalenie to zostało poczynione prawidłowo na podstawie dowodów zgromadzonych w aktach sprawy Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (IX Ca 221/12), a które Sąd Rejonowy zaliczył w poczet materiału dowodowego w niniejszej sprawie i których prawdziwości wnioskodawca nie zaprzeczył. Podkreślić jednakże należy, że Sąd Apelacyjny wyrokiem z 15 czerwca 2012r. zasądził na rzecz M. M. (2) kwotę 130.293,29 zł od spółki jawnej (...). Brak jest tytułu wykonawczego na powyższą kwotę przeciwko wnioskodawcy. Nie można zatem postawić znaku równości pomiędzy zobowiązaniem należnym uczestniczce od spółki (...), a zobowiązaniem wnioskodawcy z tytułu pobranego przez niego zysku za lata 2007 – 2009. Dlatego Sąd Rejonowy słusznie dokonał własnej oceny prawnej

zgromadzonych dowodów, również w sprawie I ACa 221/12, i doszedł do wniosku, że wnioskodawca bez upoważnienia pobrał należy współniczce zysk i ze sposobu jego wydatkowania się nie rozliczył. Sąd pierwszej instancji logicznie wyjaśnił dlaczego uznał za uzasadnioną kwotę 130.000 zł jako wysokość zysku przypadającą na uczestniczkę za lata 2007-2009, mającą jednakże charakter orientacyjny w związku z brakiem możliwości precyzyjnego rozliczenia wydatków ponoszonych przez strony na zaspokojenie potrzeb rodziny w okresie dwóch lat trwania małżeństwa, stąd został zastosowany przez Sąd art. 322 k.p.c.

Zarzut wnioskodawcy i uczestnika postępowania nadania przez Sąd Rejonowy zbyt małej wagi sytuacji materialnej stron w latach 2007-2009 jest tylko polemiką z prawidłowymi ustaleniami Sądu i ostatecznie logicznymi wnioskami wyprowadzonymi z zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy zysk za lata 2007 – 2009 pobrany przez wnioskodawcę wszedł do majątku wspólnego małżonków M.. Dochody te bowiem, jako że zostały pobrane w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej należą zgodnie z art. 31 § 2 pkt 2 k.r.o. do majątku wspólnego stron (niezależnie od tego kto pobrał zysk spółki, czy wnioskodawca, czy uczestniczka, dochód i tak wszedłby do majątku wspólnego i podlegałby rozliczeniom na ogólnych zasadach obowiązujących przy podziale majątku wspólnego byłych małżonków). Skoro Sąd Rejonowy na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów ustalił, że wnioskodawca nie przeznaczył pobranego zysku na zaspokojenie potrzeb rodziny, a strony mają równe udziały w majątku wspólnym, połowa pobranego zysku powinna przypaść uczestniczce postępowania. Stąd słusznie Sąd Rejonowy przyznał uczestniczce kwotę 65.000 zł należną od wnioskodawcy tytułem odszkodowania. Data naliczania odsetek od tej kwoty nie powinna być ustalona, jak chciała tego skarżąca, od dnia wskazanego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 15 czerwca 2012 r. (sygn. akt IX Ca 221/12), gdyż wyrok ten określił wymagalność roszczenia uczestniczki w stosunku do spółki jawnej (...), a nie wobec wnioskodawcy. Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął wymagalność przedmiotowego zobowiązania w stosunku do wnioskodawcy z dniem 23 lipca 2014 r., tj. zgodnie z wezwaniem wnioskodawcy do zapłaty (w aktach sprawy I C 200/14 Sądu Okręgowego w Olsztynie). Ustawowe odsetki od roszczenia głównego i skapitalizowanych odsetek Sąd Rejonowy słusznie zasądził w przypadku opóźnienia w zapłacie przyznanej kwoty, bowiem odroczył jej płatność na okres 4 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia.

Należy także zauważyć, że nie były zasadne zarzuty uczestniczki postępowania, która podniosła w apelacji, że również Sąd powinien wziąć pod uwagę część zysku przypadającą na wnioskodawcę i zasądzić na rzecz uczestniczki, jako dochód pobrany w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej. Takie twierdzenie byłoby zasadne, gdyby pobrany przez wnioskodawcę zysk ze spółki przypadający jemu, nie został przeznaczony na zaspokojenie potrzeb rodziny. Taka okoliczność nie została natomiast wykazana przez uczestniczkę. Ustalenia w sprawie dotyczą tylko kwoty 130.000 zł tytułem zysku należnego uczestniczce. Z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika zaś okoliczność przeciwna. Niewątpliwie wysoki standard życia rodziny, którą tworzyły strony wskazuje, że wnioskodawca musiał przeznaczać znaczne kwoty na ten cel, a zatem domniemanie, że przypadający na wnioskodawcę zysk został przeznaczony na zaspokojenie potrzeb rodziny nie zostało obalone.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy uznał apelację uczestniczki za niezasadną w całości.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych podniesionych przez wnioskodawcę i uczestnika W. M. Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 207 k.c. w zakresie odmowy uwzględnienia żądania zwrotu przez uczestniczkę postępowania M. M. (2) części poniesionych przez nich obciążeń publicznoprawnych za nieruchomości wspólne położone przy ulicy (...) i ulicy (...) w D..

Obowiązkiem współwłaścicieli wynikającym z art. 207 k.c. jest partycypowanie w kosztach związanych z rzeczą wspólną. Chodzi tu o wszelkiego rodzaju wydatki na rzecz, zarówno nakłady konieczne (art. 226 zd. 1 k.c.) związane z normalną eksploatacją rzeczy, jak i inne nakłady (art. 226 zd. 2 k.c.) oraz inne obciążenia, w szczególności takie jak: podatki, ubezpieczenia, odsetki od kredytu (Teresa A. Filipiak Komentarz do art.207 Kodeksu cywilnego LEX 2012). Zobowiązania podatkowe związane z posiadaniem nieruchomości ciążą na współwłaścicielach stosownie do wielkości

ich udziałów, a obowiązek ich uiszczenia jest niezależny od tego czy współwłaściciele korzystają z nieruchomości czy nie. Bez znaczenia z punktu widzenia opodatkowania podatkiem od nieruchomości są również wzajemne relacje współwłaścicieli, które nie mogą mieć wpływu na obowiązek podatkowy. Wydatki te mają zatem charakter konieczny.

Wnioskodawca M. M. (1) żądał zasądzenia od uczestniczki M. M. (2) należności z tytułu uiszczonych podatków od nieruchomości przy ulicy (...) i D. (bowiem należności od nieruchomości przy ul. (...) uwzględnił we wzajemnych rozliczeniach) od lipca 2010r. (sprawa X C 2170/13). Dowody wpłat przedłożone przez wnioskodawcę wskazują, że łącznie uiszczył z tego tytułu w tym okresie kwotę 22.221,18 zł, a zatem połowa tej kwoty, tj. 11.110,59 zł obciąża uczestniczkę postępowania M. M. (2). Dlatego Sąd Okręgowy zmienił punkt V zaskarżonego postanowienia i zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 11.110,59 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia orzeczenia, tj. 30 listopada 2016r. do dnia zapłaty.

Natomiast W. M. domagał się od uczestniczki M. M. (2) zwrotu połowy zapłaconego przez niego podatku od nieruchomości przy ul. (...) (sprawa X C 2015/13). Z przedłożonych przez niego dowodów wpłat wynika, że za obie te nieruchomości uczestnik uiszczył należności w łącznej wysokości 79.378,39 zł. Połowa tej kwoty, tj. 39.689,19 zł obciąża uczestniczkę postępowania M. M. (2). Z uwagi na to, że Sąd Rejonowy uwzględnił nakłady z tego tytułu na nieruchomości przy ul. (...) i ul. (...) w kwocie 762,31 zł, zobowiązanie uczestniczki wyniosło ostatecznie 38.926,88 zł (39.689,19 zł - 762,31 zł). Dlatego Sąd Okręgowy zmienił punkt VII zaskarżonego postanowienia i zasądził od uczestniczki M. M. (2) na rzecz uczestnika W. M. kwotę 38.926,88 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia orzeczenia, tj. 30 listopada 2016r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy oddalił żądanie wnioskodawcy i uczestnika W. M. zasądzenia od uczestniczki postępowania M. M. (2) odsetek ustawowych od zasądzonych kwot od dat wezwań uczestniczki do zapłaty tych należności. W ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach niniejszej sprawy żądanie zapłaty odsetek ustawowych od dat wcześniejszej aniżeli data orzekania w niniejszej sprawie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Wnioskodawca i uczestnik uiszczając należne podatki od nieruchomości spełnili ustawowy obowiązek ciążyący także na nich. Zgodnie z art. 618 § 1 k.p.c. mogli zgłosić (co skutecznie uczynili) żądanie zwrotu zapłaconego podatku ponad swój udział w sprawie o podział majątku i zniesienie współwłasności. Dodatkowym argumentem, podniesionym także przez Sąd Rejonowy, jest fakt, że uczestniczka M. M. (2) nie korzystała z nieruchomości wspólnych. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że obecnie kwota odsetek z tego tytułu jest znaczna i poważnie obciążałaby uczestniczkę. Okoliczności te pozwalają na przyjęcie, że żądanie odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dat wezwań do zapłaty stanowi nadużycie prawa i nie powinno korzystać z ochrony prawnej. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał za usprawiedliwione zasądzenie ustawowych odsetek od dnia orzeczenia Sądu drugiej instancji, tj. 30 listopada 2016r. do dnia zapłaty.

Prawidłowo Sąd Rejonowy uznał za niezasadne roszczenie wnioskodawcy rozliczenia kwoty 84.300 zł, która miała zostać pobrana przez uczestniczkę M. M. (2) z (...) spółki jawnej (...).

Przede wszystkim brak jest jednoznacznych dowodów na kwotę w takiej wysokości. Z dowodu przelewu z 15 października 2010r. wynika kwota 70.000 zł i kolejna 3.800 zł. Sama uczestniczka zeznaje zmiennie i podaje kwoty albo ok. 80.000 zł albo 70.000 zł. Świadkowie również nie byli pewni co do wysokości pobranej przez uczestniczkę kwoty. Sam wnioskodawca podawał różne kwoty w toku postępowania.

Jednakże podkreślić należy, że wskazana kwota miała zostać pobrana przez uczestniczkę w okresie od października 2010 r. do stycznia 2011 r., a zatem już po ustaniu wspólności ustawowej (19 maja 2009r.).

Okoliczność ta jest o tyle istotna, że skoro to był zysk wypracowany przez spółkę jawną (...) za 2010r. (bądź nawet inne środki), to dochód z tego tytułu nie wszedł już do majątku wspólnego, a stanowił majątek osobisty uczestniczki. Tego rodzaju rozliczenia nie mogą być zatem dokonane w sprawie o podział majątku wspólnego między małżonkami po ustaniu wspólności ustawowej, gdyż dotyczą w istocie relacji między spółką a uczestniczką postępowania M. M. (2). Dlatego słusznie Sąd Rejonowy nie uwzględnił wskazanej przez wnioskodawcę kwoty we wzajemnych rozliczeniach byłych małżonków.

Niezasadny jest także zarzut podniesiony przez wnioskodawcę na rozprawie apelacyjnej pominięcia przez Sąd Rejonowy jednej z hipotek obciążających nieruchomości przy ul. (...) w D.. Wartość tej nieruchomości została ustalona przez biegłego A. T. na kwotę 742.300 zł. Z informacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynikało, że wartość zadłużenia uczestniczki M. M. (2), zabezpieczonego hipotecznie na udziale uczestniczki w tej nieruchomości wynosiła 6.914,04 zł. Sąd Rejonowy prawidłowo zatem określił wartość przedmiotowej nieruchomości z uwzględnieniem wysokości zobowiązania zabezpieczonego hipotecznie na kwotę 735.385,06 zł. Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zgodne jest z orzecznictwem, z którego wynika, że w sprawach działowych sąd, dokonując określenia wartości nieruchomości obciążonej długiem hipotecznym powinien uwzględnić wartość obciążenia hipoteką, jako podstawy spłaty na rzecz tego z małżonków, któremu nieruchomość nie zostaje przyznana (np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2000 r., II CKN 611/99, z dnia 29 września 2004 r., II CK 538/03, z dnia 26 listopada 2009 r., III CZP 103/09, z dnia 21 stycznia 2010 r., I CSK 205/09, z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CSK 661/10 i z dnia 26 października 2011 r., I CSK 41/11).

Istnienie hipoteki przy ustalaniu wartości nieruchomości powinno nastąpić przez uwzględnienie rzeczywistego zadłużenia, gdyż to ono w rzeczywistości obciąża dłużnika, któremu nieruchomość została przyznana. Wysokość hipoteki jest natomiast wartością, która nie zawsze odzwierciedla faktyczną wartość zadłużenia, które zmienia się w czasie choćby przez spłatę poszczególnych rat zobowiązania. Taką też prawidłową metodologię uwzględnienia obciążenia nieruchomości w formie hipoteki przyjął Sąd Rejonowy i prawidłowo ją wyliczył w oparciu o dokumenty pochodzące z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ilustrujące stan zadłużenia zabezpieczonego hipoteką.

Bezasadny był również zarzut wnioskodawcy i uczestnika W. M. dotyczący prawidłowości sporządzonego przez Sąd Rejonowy uzasadnienia zaskarżonego postanowienia. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., mógłby być skuteczny tylko wtedy, gdyby skarżący wykazał, że wadliwości uzasadnienia miały wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1997 r., I PKN 97/97). Takiego rodzaju twierdzenia nie znalazły się w uzasadnieniu rozpoznawanej apelacji. Sąd Okręgowy zaś w oparciu o treść uzasadnienia zaskarżonego postanowienia mógł przeprowadzić kontrolę orzeczenia.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał apelację wnioskodawcy i uczestnika W. M. za częściowo zasadną, tj. w zakresie żądania rozliczenia uiszczanego podatku od nieruchomości, zaś w pozostałym zakresie ją oddalił jako niezasadną.

Jak wynika z uzasadnienia Sądu Rejonowego Sąd ten popełnił oczywistą omyłkę rachunkową ustalając wysokość należnej uczestniczce M. M. (2) od wnioskodawcy dopłaty. Przedmiotowa omyłka nastąpiła w wyniku błędu rachunkowego zsumowania poszczególnych kwot, w związku z tym miała charakter oczywisty, przez co ta ingerencja w treść rozstrzygnięcia nie ma charakteru merytorycznego. Dlatego na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy sprostował oczywistą omyłkę rachunkową w punkcie XI zaskarżonego postanowienia w ten sposób, że w miejsce błędnej kwoty „41.983,37 zł” wpisał prawidłowo „41.961,96 zł”.

W tych warunkach, mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. nie znajdując podstaw do odstąpienia od ogólnej zasady orzekania o kosztach postępowania w postępowaniu nieprocesowym.

Agnieszka Żegarska Bożena Charukiewicz Dorota Ciejek